Retningslinjer for kontroll, prøvetaking og merking av felte rovdyr

Til:	**Rovviltpersonell i SNO**	
Fra:	**Statens Naturoppsyn**	
Dato:	**12. september 2005**	**Antall sider: 3**

I **Forskrift om forvaltning av rovvilt** (Rovviltforskriften), fastsatt ved Kongelig resolusjon av 18.mars 2005 med hjemmel i lov 29. mai 1981 nr. 38 om viltet §§ 4, 6, 9, 12, 14, 14a, 26 nr. 3, 4 og 6, 35 og 50, heter det blant annet:

> ***"§ 16 Rapportering, meldeplikt og undersøkelse av felte dyr***
>
> *Felling eller forsøk på felling av gaupe, jerv, bjørn, ulv eller kongeørn og jakt på gaupe skal umiddelbart meldes til fylkesmannen og andre på slik måte som det bestemmes i vedtak om skadefelling eller kvotejakt, eller ved utstedelse av lisens. Jeger skal fremvise felt dyr for Statens naturoppsyn for umiddelbar kontroll, merking og prøvetaking av biologisk materiale, og jeger skal kunne påvise fellingssted etter anmodning fra Statens naturoppsyn, politiet eller fylkesmannen/lisensutsteder.*
>
> *Den som feller gaupe, jerv, bjørn eller ulv plikter vederlagsfritt å innlevere dyret til vitenskapelige formål på slik måte som det bestemmes i vedtak om skadefelling eller kvotejakt på gaupe, eller ved utstedelse av lisens, jf. viltloven § 48 og § 50. Jeger eller preparant plikter å innlevere dyret innen 1. juni. Dersom felt rovvilt først leveres til preparant, skal dette gjøres innen 1. mai. Dersom innleveringsplikten ikke overholdes tilfaller individet i sin helhet Viltfondet, jf. viltloven § 48 og § 50."*

Generelt

Kontroll av felte rovdyr og fellingssted utføres rutinemessig for å dokumentere at lisensfelling, kvotejakt og skadefelling skjer i henhold til gjeldende bestemmelser, som en lovlig og ønsket virksomhet.

Dersom det før eller under kontroll av felte dyr eller fellingssted foreligger mistanke om eller avdekkes ulovlige eller antatt ulovlige forhold, skal politiet umiddelbart varsles. Politiet bestemmer da formelt videre forløp i saken.

Regionalt rovviltansvarlig i SNO bestemmer hvem innen regionen som kan foreta kontroll, merking og prøvetaking av felte dyr. Regionalt rovviltansvarlig skal besørge at utvalgt personell er kjent med disse retningslinjene og at de har nødvendig utstyr og er kompetente til oppdraget.

Melding om felte dyr

Ofte vil fylkesmannen motta melding om felt dyr først, og så varsle SNO, men erfaringsmessig vil meldinger også komme direkte til SNO.

Den i SNO som mottar melding om felte dyr skal uansett:

- Føre logg over meldingen med informasjon om:
  - tidspunkt for melding

  - jegerens navn, adresse og telefonnr
  - kontaktpersonens navn, adresse og telefonnr (dersom dette ikke er jeger)
  - tidspunkt og sted for felling
  - jegerens opplysninger om art, kjønn og anslått alder på dyret
- Avtale sted og tidspunkt for fremvising av dyret så snart som mulig, og senest innen et døgn etter felling.
- Informere jeger om hva fremvisingen innebærer i praksis, herunder be om at dyret fortrinnsvis fremvises ufrosset, og at nødvendige jakt- og våpenpapirer medbringes.
- Gi beskjed til jeger dersom dere da vet at det kan bli aktuelt å få påvist fellingssted.

Kontroll av felte dyr
Ved fremvising skal følgende opplysninger om dyret kontrolleres og registreres:
- Stedfestingsdata for fellingssted med grunnlag i påvising på kart.
- Dyrets totalvekt og kjønn.
- Dyrets alder skal vurderes mhp om det er årsunge eller eldre.
- Det skal kontrolleres om dyret har øremerke eller tatovering i leppe.
- Det skal scannes for evt mikrochip før skrotten blir merket.

Ved funn av øremerke, tatovering eller microchip skal id-koder noteres og SNO sentralt snarest varsles, da dette kan ha betydning for videre håndtering av skrotten.

Ved kontroll skal jeger informeres om krav og frister for innsending av skrott jf. rovviltforskriften §16.

Merking
- Dyret skal merkes med mikrochip som plasseres ca 2,5 cm inn i muskelvevet i dyrets nakke (hele kanylens lengde). Det skal benyttes en ferdigladdet kanyle (Datamars) ved innføringen av mikrochipen.
- Sjekk at mikrochipen kan avleses før og etter implanteringen.
- En klistrelapp (fra kanyle-emballasjen) med ID-nummeret skal festes i notatboka sammen med de øvrige opplysninger som registreres om dyret.
- En klistrelapp (fra kanyle-emballasjen) med ID-nummeret skal klistres fast på langs av plastrøret med vevsprøven (se pkt om prøvetaking).

Prøvetaking
Det skal tas vevsprøve av dyrets tunge, alternativt utgangssår dersom dyret er skutt med rifle. Dersom dette ikke er mulig (dyret er frosset/rigor mortis/mangler utgangssår) skal prøven tas ved å lage et kort snitt langs naturlig flålinje mellom dyrets bakføtter og snitte ut en liten vevsprøve. Unngå da å skjære i kjønnsorganer.
- Skjær ut en liten bit, maksimum tilsvarende en terning med sider på 0,5 cm.
- Vevsprøven skal tas med ubrukt engangsskalpell/skalpellblad.
- Unngå berøring. Benytt latexhansker.
- Prøven legges i utleverte plastrør (Nalgene Cryogenic 4,5ml), forhåndsfylt med 95% teknisk sprit. Skru godt til.
- Påfør Rovbasenr med blyant i skrivefeltet på plastrøret. Skriv tydelig! Dobbeltsjekk at skrifta ikke kan gnues bort. Dersom Rovbasenr ikke er tilgjengelig når dyret kontrolleres skal dette påføres i ettertid så snart Rovbasenr foreligger.
- En klistrelapp (fra kanyle-emballasjen) med ID-nummeret skal klistres fast på langs av plastrøret (se pkt om merking).

- Vevsprøver av dyr fra lisensfelling og kvotejakt lagres samlet i fryseboks hos regionalt rovviltansvarlig og sendes samlet til NINA ved fellings-/jaktperiodens utløp, jf fellingsperiodene i rovviltforskriften §§ 10 og 11.
- Vevsprøver av dyr som felles i andre sammenhenger (skadefellinger m.v.) skal sendes fortløpende til NINA.
- Vevsprøvene skal sendes i polstret konvolutt i vanlig post til:

  Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt
  Norsk Institutt for Naturforskning
  v/Henrik Brøseth
  Tungasletta 2
  7485 Trondheim

  Plastrørene legges for sikkerhets skyld i en plast lynlåspose i konvolutten ved forsendelse.

Registrering i Rovbase
Fylkesmennene har ansvar for registrering av døde dyr i Rovbase. Regionalt rovviltansvarlig i SNO supplerer den aktuelle rovbaseposten med følgende opplysninger fra kontrollen og signerer for dette i merknadsrubrikken:

- ID-nummer på mikrochip (korrekturleses)
- Dyrets vekt
- Kontrollert fellingssted
- Evt andre relevante opplysninger om dyret og fellingen.

Dersom kontrollen viser avvik i forhold til opplysningene i Rovbase om dyrets alder, kjønn eller angitt fellingssted, skal regionalt rovviltansvarlig umiddelbart varsle fylkesmannen om dette.

Kontroll av fellingssted
Kontroll av fellingssted i regi av SNO skal utføres/ledes av SNO-personell med oppsynsmyndighet. Det bør legges opp til rutinemessig kontroll av minimum 50% av fellingsstedene under kvotejakt på gaupe og lisensfelling på jerv. Ved lisensfelling på ulv eller bjørn skal alle fellingssteder kontrolleres.

Følgende elementer skal spesielt vurderes ved kontroll:

- At riktig fellingssted er oppgitt
- Human jakt/fellingsutøvelse
- At bruk av bås skjer i henhold til gjeldende bestemmelser
- Antall dyr påskutt
- Eventuelt om ettersøksbestemmelsene er fulgt etter påskyting
- Bruk av motorkjøretøy i utmark i tilknytning til jakt/fellingsutøvelse

I de tilfeller det er mulig, på snøføre, skal det felte dyret bakspores i anslagsvis 0,5-1 km fra fallplass.

Alle kontroller av fellingssted skal loggføres i feltdagboka.